Valtioneuvoston selvitys:
Komission tiedonanto sekä
ehdotukset vuosia 2028-2034
koskevaksi EU:n monivuotiseksi
rahoituskehykseksi
(E 73/2025 vp)

15.9.2026

Antti Ronkainen, väitöskirjatutkija
Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto

Kiitän suurta valiokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto Suomen täsmentyneistä kannoista liittyen Komission tiedonantoon EU:n seuraavasta vuosien 2028–2034 rahoituskehyksestä (Multiannuel Financial Framework, MFF). Keskityn lausunnossani Suomen kantoihin liittyen rahoituskehyksen kokonaistasoon (huomiot 1-2), omiin varoihin (3), yhteisvelkaan (4) sekä maatalouden rahoitukseen (5), CAP-uudistukseen (6) sekä oikeuteen tukea maataloutta väliarvioon varatulla joustovaralla jo seuraavan rahoituskehyskauden alussa (7). **Näihin teemoihin liittyen valtioneuvoston kannat ovat pääsääntöisesti epämääräisiä, mihin valiokunta voisi pyytää lukuisia täsmennyksiä.** Viimeiseksi käsittelen tarvetta päivittää Suomen EU-politiikan pitkää linjaa EU-poliittisessa selonteossa (8).

1. Valtioneuvosto esittää rahoituskehyksen tarkoitushakuisesti suurena

Valtioneuvoston mukaan komission esitys seuraavasta vuosien 2028–2034 rahoituskehyksestä olisi 578 miljardia euroa suurempi kuin nykyinen vuosien 2021–2027 MFF. Valtioneuvoston esittämä peräti 44 prosentin korotus perustuu kuitenkin siihen, ettei se huomioi nykyisen MFF:n yhteydessä hyväksyttyä noin 800 miljardin suuruista Next Generation EU -elpymisvälinettä. Kun elpymisväline huomioidaan, kasvu ei ole yhtä dramaattinen kuin mitä valtioneuvosto antaa ymmärtää. Komissio esittää siis pääpiirteissään nykyisen rahoituskehyksen ja elpymisrahaston suuruista kokonaisuutta seuraavaksi rahoituskehykseksi. Lisäksi on syytä huomioida, että kasvusta huolimatta MFF-esitys jää huomattavasti esimerkiksi Mario Draghin raportin arviosta EU:n investointikuilun vaatimasta 800 miljardin euron vuotuisista lisäinvestoinneista sekä komission sekä lukuisten energia- ja ympäristöjärjestöjen arvioista 400-500 miljardin euron suuruisesta ympäristörahoituksen kuilusta nykyisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.[1]

[1] Mario Draghi (2024) The Future of European Competitiveness: A Competitiveness Strategy for Europe: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en; European Commission (2023) Investment needs assessment and funding availabilities to strengthen EU's Net-Zero technology manufacturing capacity. SWD(2023) 68 final: https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/SWD_2023_68_F1_STAFF_WORKING_PAPER_EN_V4_P1_2629849.PDF; I4CE (2024) European Climate Investment Deficit report: An investment pathway for Europe's future: https://www.i4ce.org/en/publication/european-climate-investment-deficit-report-investment-pathway-europe-future. Agora Energiawende (2024) Investing in the Green Deal: How to increase the impact and ensure the continuity of EU climate sectors: https://www.agora-energiewende.org/fileadmin/Projekte/2023/2023-07_EU_MacroNext/A-EW_338_Investing-In-The

antti.ronkainen@helsinki.fi / 050-4488579

Valiokunta voikin edellyttää valtioneuvostoa olemaan täsmällisempi ilman että komission esityksestä annetaan tarkoitushakuisesti paisuteltua kuvaa. Lisäksi valiokunta voi aiheellisesti tuoda esiin, että komissio on kasvattamassa rahoituskehystä elpymisvälineen verran, vaikka järjestelyn piti olla "poikkeuksellinen ja kertaluontoinen".

2. Valtioneuvoston kanta rahoituskehyksen suuruudesta on epämääräinen

MFF:n kasvu elpymisvälineen verran johtuu geopoliittisesta murroksesta sekä komission strategisista panostuksista EU:n puolustukseen sekä kilpailukykyyn, Ukrainan tukemiseen sekä elpymisvälineen lainojen takaisinmaksuun. Vaikka valtioneuvoston mukaan komission esitys MFF:sta on "liian korkea" ja sen kokonaistason tulisi pysyä "kohtuullisena", se ei määrittele tarkemmin, minkä suuruista kokonaistasoa se tavoittelee, eikä sitä, mistä komission esittämistä kohteista tulisi säästää. Lisäksi valtioneuvosto tukee selonteon perusteella kaikkia rahoituskehystä kasvattavia tekijöitä (puolustus, kilpailukyky, Ukrainan tukeminen ja elpymisvälineen takaisinmaksu), minkä lisäksi se kannattaa maataloustukien kasvattamista nykyisestä. Rivien välistä tämä voidaan tulkita esimerkiksi niin, että valtioneuvosto kannattaa MFF-esityksen pienentämistä esimerkiksi aluetukien ja ympäristörahoituksen leikkauksia. Näistä ei ole kuitenkaan saatavissa niin suuria säästöjä, että esitys voitaisiin pienentää nykyisen MFF:n tasolle ilman elpymisrahastoa. **Valiokunta voi pyytää valtioneuvostoa täsmentämään, minkä kokoista rahoituskehystä se oikeasti tavoittelee ja mistä rahoituskohteista olisi säästettävä, jotta tämä taso saavutettaisiin.**

3. Myös kanta omista varoista epäselkeä

Valtioneuvoston mukaan mahdollisilla uusilla omilla varoilla tulisi saavuttaa "aitoa EU-tason lisäarvoa" sen sijaan, että varoja siirrettäisiin "kansallisista budjeteista EU:n budjettiin". Valtioneuvosto ei kuitenkaan erittele tarkemmin, mitä "aito EU-tason lisäarvo" tarkoittaa. Toiseksi ilman mahdollisten uusien varojen korvamerkitsemistä näihin haluttuihin tarkoituksiin uudet varat tarkoittavat käytännössä varojen siirtämistä kansallisista budjeteista EU:n rahoituskehykseen. **Valiokunta voi pyytää valtioneuvostoa erittelemään myös omien varojen suhteen tarkemmin, mitä se tarkoittaa "aidolla EU:n lisäarvolla" sekä kysyä, tulisiko mahdollisia uusia varoja**

-Green-Deal_WEB.pdf. Malin Andersson, Carolin Nerlich, Carlo Pasqua and Desislava Rusinova. Massive investment needs to meet EU green and digital targets. European Central Bank: https://www.ecb.europa.eu/press/fie/box/html/ecb.fiebox202406_01.en.html.

antti.ronkainen@helsinki.fi / 050-4488579

korvamerkitä selvityksen perusteella valtioneuvoston kannattamiin asioihin, kuten puolustukseen, kilpailukykyyn, Ukrainan tukemiseen tai maataloustukiin.

4. Valtioneuvosto hyväksyy yhteisvelan, mutta ei EU-maiden tukemiseen

Komissio esittää kolmea uutta tukivälinettä, jotka perustuvat yhteisvelkaan: Ukrainan tukilainat, Catalyst Europe EU-maiden NRP-suunnitelmien vauhdittamiseksi sekä kriisimekanismi. Näistä valtioneuvosto vastustaa Catalyst Europea ja kriisimekanismia, mutta kannattaa Ukrainan tukemista yhteisvelalla. Lisäksi kaikki Ukrainalle annettu talouden tuki on perustunut yhteisvelkaan, minkä lisäksi valtioneuvosto on kuluvalla kaudella hyväksynyt SAFE-instrumentin, joka sekin perustuu yhteisvelkaan. Tämän perusteella voidaan todeta, että valtioneuvosto ei sinällään vastusta komission pyrkimystä tehdä yhteisvelasta yksi merkittävä oma vara, jolla voidaan vastata geo- ja turvallisuuspoliittisiin kriiseihin. Sen sijaan valtioneuvosto vastustaa yhteisvelan käyttämistä EU-maiden tukemiseen investointien tukemiseksi tai kriisiavuksi. **Valiokunta voi pyytää valtioneuvostoa tarkemmin erittelemään kantojaan yhteisvelasta seka siitä, mitä asioita yhteisvelalla voidaan edistää ja mitä sillä ei tule edistää. On nähdäkseni merkittävä poliittinen periaate, että yhteisvelalla voidaan tukea unioniin kuulumatonta Ukrainaa, mutta ei muita EU-jäsenmaita.**

5. Maatalouden rahoituksen kokonaistaso

Suomen mukaan maatalouden korvamerkitty osuus “vaikuttaa riittämättömältä” ja täsmennetyn kannan mukaan sitä voitaisiin kasvattaa joko nostamalla suoraan korvamerkittyä osuutta nykyisestä tai komission esityksen mukaisesti niin, että myös koheesiorahoja ja muita NRP-suunnitelmien rahoituksia voitaisiin kohdentaa maatalouden tukemiseen. Valtioneuvosto ei kuitenkaan erittele tarkemmin, minkälaista maataloustukien korvamerkittyä tasoa se tavoittelee. **Valiokunta voi pyytää valtioneuvostoa täsmentämään, mikä maataloustukien taso olisi kohtuullinen.**

6. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistus

Suomi ei näiden kantojen perusteella vastusta komission esitystä yhdistää maatalous-, koheesio-, sosiaali-, ilmasto- ja muita rahastoja yhdeksi suureksi NRP-suunnitelmaksi. Riskinä on, että lisääntynyt kilpailu näiden rahoitusmuotojen välillä kansallisella tasolla voi johtaa EU-maissa

antti.ronkainen@helsinki.fi / 050-4488579

maataloustukien kasvuun tai laskuun riippuen kulloisenkin hallituksen poliittisista prioriteeteista. Kun jäsenmaat saavat enemmän valtaa maatalous- ja koheesio- sekä muiden rahojen kohdentamisessa, riskinä on myös laajemmin EU:n yhteisen maatalous- ja aluepoliitikoiden pirstaloituminen. **Valiokunta voi pyytää valtioneuvostoa kiinnittämään huomiota siihen, että CAP-uudistuksessa varmistetaan maatalouspolitiikan yhteisten tavoitteiden, ympäristöehtojen sekä jäsenmaiden välisen tasapuolisuuden säilyminen.**

7. Oikeus käyttää väliarvioon tarkoitettu joustovara maatalouden tukemiseen vähentää varautumista tuleviin kriiseihin ja lisää erilaisten kriisimekanismien tarvetta

Suomi suhtautuu varauksellisesti komission esitykseen mahdollisuudesta käyttää NRP-suunnitelmien väliarvioon tarkoitettua joustovaraa jo seuraavan kauden alussa. On syytä huomioida, että komission esitys 45 miljardin euron suuruisesta joustovarasta ei lisää maatalouden rahoitusta vaan mahdollistaa ainoastaan sen aikaisemman käytön. Tämä oli osa kompromissia, jossa Mercosur-sopimusta vastustaneet Ranska ja Italia saatiin kannattamaan sopimusta. Koska näille maille tulee verrattain suuri allokaatio joustovarasta, ne voivat tukea suhteellisesti enemmän omia maatalouksiaan joustovaralla jo seuraavan kauden alussa. **Valiokunta voi edellyttää valtioneuvostoa kiinnittämään tarkemman huomion siihen, että “markkinahäiriöiden” sijaan komission esitys tukee suuria maita, jotkaa voivat esityksen myötä saada suhteellisesti enemmän liikkumavaraa maatalouden tukemiseksi heti seuraavan MFF-kauden alussa.**

Valtioneuvosto toteaa perustellusti, että komission esitys on pois tulevaisuuden varautumisesta, sillä väliarvioon varattu liikkumavara tulee tämän myötä pienenemään. Yhdistettynä valtioneuvoston kantoihin liittyen yhteisvelkaan ja kriisimekanismin vastustamiseen tämä tarkoittaisi, että seuraavalla MFF-kaudella olisi ylipäätään vähemmän varautumista kriisien varalle. **Valtiokunta voi todeta, että kriisien sattuessa valtioneuvoston vähentynyt varautuminen todennäköisesti tarkoittaisi, että kriisimekanismin kaltaisiin yhteisvelkaa sisältäviin välineisiin jouduttaisiin joka tapauksessa turvautumaan, mutta heikommalla valmistautumisella.**

8. Suomen EU-poliittisen pitkää linjaa tulisi päivittää

Valtioneuvoston kantojen epäselkeys tulee esiin siinä, että se kannattaa kaikkia komission esittämiä lisäpanostuksia seuraavaan rahoituskehykseen, mutta pitää sitä kuitenkin liian suurena.

antti.ronkainen@helsinki.fi / 050-4488579

Samoin valtioneuvosto vastustaa yhteisvelan käyttämistä EU-maiden investointitukeen ja kriisiapuun, mutta kannattaa sitä puolustukseen ja Ukrainan tukemiseen, joka ei ole unionin jäsen. Valtioneuvoston epämääräisyys liittyen seuraavan MFF:n kokonaistasoon, omiin varoihin, yhteisvelkaan ja maataloustukien tasoon johtunee ristiriidasta Suomen EU-politiikan pitkän linjan, joka on perustunut taloudellisen ja poliittisen integraation vastustukseen, ja toisaalta nykyisen maailmanpoliittisen murroksen välillä, joka edellyttää EU:lta ja EU-mailta koko ajan selvemmin taloudellisen ja poliittisen yhteistyön syventämistä. EU:n on koko ajan vaikeampi jatkaa Suomen vaaliman linjan mukaisesti, jossa kukin jäsenmaa vastaisi sääntöpohjaisesti omista asioistaan. Valtioneuvosto on nykyisellä kaudella päivittänyt neuvottelutavoitteitaan liittyen EU-asioihin, mutta ei ole julkaissut tarkempaa EU-poliittista selontekoa, jossa se olisi eritellyt tarkemmin EU-politiikan pitkää linjaa geopoliittisten murrosten keskellä. **Valiokunta voi todeta, että seuraavalla hallituskaudella, jonka ensimmäisenä vuonna seuraavasta MFF:stä sovitaan, olisi syytä nopeasti päivittää ja täsmentää Suomen EU-politiikan pitkää linjaa uudessa EU-poliittisessa selonteossa, jotta vanhentuneet kannat eivät johtaisi epämääräisyyksiin eivätkä liiaksi sitoisi Suomen neuvotteluasemaa.**

antti.ronkainen@helsinki.fi / 050-4488579